

דף מידע והנחיות למטופל/ת

דף הדרכה ביתי למטופל עם צינור הזנה קיבתי (PEG)

מהי הכנסת PEG?

בפעולה זו יוחדר צינור הזנה, גסטרוסטום (PEG), לקיבה. הזנה בצורה זו מיועדת לחולים שאינם יכולים לאכול דרך הפה או שיש אצלם צורך בתמיכה קלורית ממושכת. תהליך ההחדרה קצר ואינו דורש הרדמה כללית, אלא זריקת טשטוש דרך הווריד. ה-PEG עונה על כל צרכיו התזונתיים של החולה וכן מאפשר גם מתן נוזלים ותרופות ישירות לתוך הקיבה. הכנסת PEG אינה מונעת אכילה דרך הפה במידה והמצב הבריאותי מאפשר זאת. כמות וסוג ההזנה יינתנו בהתאם להמלצת הרופא והדיאטנית המטפלים. חוברת זו באה לסייע למטופלים ומטפליהם בטיפול השוטף ב-PEG אך אינה באה להחליף הדרכת צוות סיעודי ו/או בדיקת צוות רפואי.

כיצד עלי להתכונן לקראת הטיפול הביתי?

- **מסמכים** - במידה ומדובר בטיפול חדש שהוחל באשפוז או מטעם מוסד סיעודי, באחריות המחלקה המטפלת ליצור קשר עם קופת חולים מבעוד מועד על מנת להעביר מכתב סיכום המפרט את מצבך ואת הציוד הנדרש.
- יש להצטייד מבעוד מועד בהנחיות הזנה מפורטות הכוללות את שם הפורמולה המומלצת וקצב ההזנה
- ציוד נדרש – יש לפנות לקופת החולים על מנת לקבל הנחיות לאיסוף הציוד:
 - מכשיר משאבה – "קנגורו"
 - פורמולה בהתאמת אישית על ידי תזונאית/ת - יש לאחסן את הפורמולה לפי הוראות היצרן ולבדוק תאריך תפוגה לפני כל שימוש.
 - שקיות הזנה מותאמות למכשיר/ צנרת חיבור לבקבוק כלכלה
 - מזרקים בנפח 50cc – (שימוש מוערך כמזרק אחד לשבוע)
 - חבילת גזות 10X10סמ – אין צורך בגזות סטריליות, שימוש משוער כ-2-1 גזות ביום

כיצד נותנים הזנה דרך הצינור הקיבתי?

- בעת מתן הזנה יש להושיב את המטופל/ת או לכל הפחות לוודא שראש המטופל מורם בזווית של 30 מעלות לפחות (כמו 2 כריות לפחות).
- יש לשטוף ידיים עם מים וסבון.
- הכנת ההזנה לשימוש - יש 2 אפשרויות למתן הזנה:
 - שקית הזנה – יש לתלות את השקית על עמוד ההזנה, לסגור את הגלגל כלפי מטה ולמלא את השקית בפורמולה בכמות שתספיק ל 4-6 שעות ולאחר מכן סגור היטב את מכסה השקית.
 - בקבוק הזנה – יש לתלות את הבקבוק על העמוד, לחבר את הצנרת בהברגה, ולסגור את הגלגל כלפי מטה
- יש לחוץ על המיכל הקטן בצנרת שיתמלא בין שלישי לחצי מנפחו ואז לפתוח את הגלגל כלפי מעלה כדי להוציא אוויר מיותר מהמערכת ולאפשר הגעת כלכלה לקצה הצינורית. יש להכניס את הצנרת למקום הייעודי במכשיר קנגורו.
- את צינור ה-PEG יש לשטוף עם 50CC מים רגילים בעזרת מזרק ולחבר את קצה צינור הזנה לקצה של החיצוני של ה-PEG.
- להתחלת הזנה יש להפעיל את מכשיר הקנגורו בהתאם להמלצה רופא/ דיאטנית בקצב הרצוי:
 - סוג כלכלה: _____
 - סה"כ כמות ליממה _____ סה"כ כמות לשעה _____
 - סה"כ כמות מים ליממה _____
- **סיום ההזנה:**
 - יש לשטוף את ה-PEG עם 50CC מים בעזרת מזרק למניעת חסימה.
 - יש להשאיר את המטופל עם ראש מורם כחצי שעה לפחות לפני השכבתו במיטה.
 - את שקית האכלה יש להחליף כל 24 שעות.

דף מידע והנחיות למטופל/ת

דף הדרכה ביתי למטופל עם צינור הזנה קיבתי (PEG) - המשך

מתן תרופות דרך ה-PEG

- ניתן לתת תרופות דרך ה-PEG בצורה של סירופ או כדורים לאחר כתישה.
- חשוב לדעת! לא כל תרופה אפשר לרסק. יש להתייעץ עם רוקח בבית מרקחת בנושא. במידה ויש תרופה שאסור לרסק יש להתייעץ עם הרופא המטפל על מנת למצוא פתרון.
- מתן כדורים מרוסקים:
 - יש לשטוף את ה-PEG עם 50CC מים בעזרת מזרק לפני מתן תרופות על מנת לוודא שאינו חסום.
 - יש לרסק את הכדורים היטב ולאבקה שהתקבלה להוסיף מים ולערבב היטב לתמיסה סמיכה ואחידה.
 - את התמיסה יש לשאוב למזרק ולהכניס לצינור ה-PEG.
 - בסיום חשוב מאוד לשטוף עם מזרק נוסף של מים ולוודא שלא נשארה שארית של התרופה בצינור ה-PEG.

טיפול באזור החדרת ה-PEG

- יש לנקות את אזור החדרת ה-PEG עם מים זורמים וסבון בזמן מקלחת.
- אם לא ניתן לקלח את המטופל במים זורמים יש לנקות את האזור בעזרת פד ספוג במים
- לאחר הניקיון חשוב ליבש היטב את העור מתחת לקיבוע של ה-PEG
- בסיום, יש לחתוך פד עם מספריים עד האמצע ולהכניס מתחת לקיבוע.
- לא מומלץ להשתמש במשחות שונות או קרמים קוסמטיים ללא התוויה רפואית.
- אין למרוח משחות אנטיביוטיות במקום החדרת ה-PEG ללא המלצה רפואית.

טיפול ב-PEG שנשלף

במידה וצינור ה-PEG נשלף יש לפנות למיין בהקדם האפשרי (לכל היותר בתוך מספר שעות) על מנת להכניס צינורית חילופית!

דף מידע והנחיות למטופל/ת

בעיות אפשריות ופתרון

הבעיה	הסיבה	הפתרון/טיפול
אודם והפרשה מוגלתית סביב ה-PEG	זיהום של העור סביב ה-PEG	יש לפנות לבדיקת רופא מטפל ובמידת הצורך להגיע למרפאת PEG.
אודם סביב ה-PEG, ללא הפרשה מוגלתית	דליפה של חומצה מהקיבה, וגירוי העור ע"י החומצה	<ul style="list-style-type: none"> - מומלץ לפנות לבדיקת רופא מטפל - יש למרוח על העור סביב ה-PEG פעמיים ביום משחת BABYPASTA. - אם יש שיפור יש לשקול נטילת תרופות מפחיתות חומצה בהמלצת רופא מטפל.
התנגדות בניסיון להזריק את האוכל דרך ה-PEG	סתימה של הצינורית או תזוזת כפתור/בלונית ה-PEG ממקומו בקיבה	<ul style="list-style-type: none"> - יש לנסות לפתוח את הסתימה ע"י מתן של מים בלחץ עם מזרק דרך הצינורית. - במידה ולא מצליח, יש לפנות לרופא. אין לתת מזון דרך הפג עד הבירור.
דליפת אוכל מסביב ל-PEG בזמן ההזנה	התרופפות הקיבוע החיצוני/הפנימי	<ul style="list-style-type: none"> - יש למשוך בעדינות רבה את הצינורית ה-PEG כלפי חוץ עד שמרגישים את התנגדות של הבלונית/כפתור ולהדק את הכפתור החיצוני. - יש להקפיד לא להדק הלחצן החיצוני יתר על המידה על מנת שלא ייווצר פצע לחץ פנימי או חיצוני. - אם יש ספק כיצד יש לבצע זאת או מהו ההידוק הנדרש, מומלץ לפנות לרופא מטפל. - חשוב גם להקפיד על מריחת העור סביב ה-PEG ב-BABY PASTA על מנת למנוע גירוי העור.
הקאות או השתנקות בזמן האכלה	<ul style="list-style-type: none"> - רפלקס קיבתי-ושטי - הזרקה של מזון בקצב מהיר מדי - נדידה של הצינורית פנימה וחסיתה של מוצא הקיבה 	<ul style="list-style-type: none"> - להוריד את קצב מתן האוכל. - לתת את המזון במצב של חצי ישיבה בשעות היום בלבד. - אם אין שיפור יש לפנות לרופא מטפל או מרפאת PEG.
שלשול חדש	<ul style="list-style-type: none"> - מתן של מזון מרוכז - מתן בקצב מהיר מדי - זיהום במערכת העיכול - פורמולה ללא סיבים 	<ul style="list-style-type: none"> - יש לפנות לרופא המטפל, במיוחד אם בוצע לאחרונה שינוי בתרופות הקבועות או שניתן טיפול אנטיביוטי. - הערכה חוזרת על ידי דיאטנית להחלפת הפורמולה או שינוי הקצב. - אם אין שיפור יש לפנות לרופא מטפל או מרפאת PEG.
קרע של הצינורית ה-PEG	שימוש ממושך	יש לקבוע תור להחלפה אמבולטורית של ה-PEG.
יציאת ה-PEG מהקיבה	קרע בבלונית או משיכה חזקה מדי של ה-PEG	<ul style="list-style-type: none"> - יש לפנות תוך 24 שעות למיון לצורך הכנסה של צינורית זמנית ואחר כך לקבוע תור להחלפה אמבולטורית של ה-PEG. - חשוב להגיע למיון בהקדם על מנת שלא ייסתם החור, דבר שיכול לקרות בתוך שעות בודדות! - במידה והפתח ייסגר- יהיה צורך בהכנסת PEG מחודשת על ידי גסטרוסקופיה.